

Міністерство освіти і науки України
ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»

Філософський факультет
Кафедра філософії, соціології і релігієзнавства

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Історія релігій»

Спеціальності: 033 Філософія

Галузь знань: 03 Гуманітарні науки

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від “30” 08. 2019 р.

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Результати навчання (компетентності)
5. Організація навчання курсу
6. Система оцінювання курсу
7. Політика курсу
8. Рекомендована література

1. Загальна інформація.

Назва дисципліни	Історія релігій
Викладач	Білоус Світлана Іванівна
Контактний телефон викладача	0990946730
Е-mail викладача	sbilous7@gmail.com
Формат дисципліни	1. Цикл загальної підготовки 1.2. Вибіркові дисципліни 1.2.1. Дисципліни за вибором ВНЗ
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pu.if.ua/index.php?mod=course&action=ReviewOneCourse&id_cat=122&id_cou=7132
Обсяг дисципліни	90 год.
Кількість кредитів ECTS	3
Консультації:	502 аудиторія. Середа. 14.00.

2. Анотація до курсу.

“Історія релігій” викладається для студентів вищого навчального закладу IV рівня акредитації, які здобувають ступінь бакалавра (за спеціальністю **033** Філософія).

“Історія релігій” – навчальний курс, що опирається найперше на знання, здобуті студентами з попередньо вивченого курсу «Вступ до релігієзнавства».

Християнство – одна з найбільших світових релігій, що має глибокі історичні коріння в Україні. Відтак, детально дізнатися про розвиток християнського віровчення допоможе курс «Історія релігій».

Водночас, Україна – багатоконфесійна держава. Поліконфесійність спонукає вивчати й історію інших релігій та їх конфесій, таких як іудаїзм, іслам, буддизм, індуїзм.

Набуття знань з історії релігії є важливим складником формування професійної компетентності студентами спеціальності «Філософія». Оволодіння науковими знаннями про релігію – необхідна умова освіченості та зростання рівня культури фахівця-філософа, котрий повинен мати уявлення не тільки про національні, а й про загальнолюдські духовні цінності та світові культурні надбання.

Оскільки обсяг навчальної дисципліни «Історія релігій» лімітований обсягом годин, тобто на вивчення передбачено 30 аудиторних годин, то навчальний курс зосереджує увагу на два **змістові модулі**:

1. Історія християнства.
2. Історія релігій і конфесій в Україні.

3. Мета: підготувати майбутніх спеціалістів до самостійного аналізу актуальних проблем історії релігій та поглибити знання про багатоманітний світ релігій за рубежом та в Україні.

Ціль курсу: актуалізувати вивчення, дослідження релігій в умовах трансформації цінностей.

Завдання курсу:

- вивчити основні етапи формування і розвитку християнства як світової релігії;
  - познайомитись із видатними представниками Церкви до Розколу (1054 р.), їх богословською спадщиною;
  - простежити історію та інституційний розвиток основних християнських напрямів: православ'я, католицизму; протестантизму;
  - диференціювати особливості віровчення основних християнських напрямів, конфесій;
  - виокремити етапи історії християнських конфесій в Україні;
  - розкрити зміст дискусій навколо проблеми екуменічних діалогів християнських церков;
- простежити етапи історії релігій в Україні: іудаїзму, ісламу, буддизму, нетрадиційних релігій;
- ознайомитись із віроповчальними текстами основних релігій світу;
- простежити еволюцію релігій в сучасну епоху;
- висвітлити процеси секуляризації і сакралізації; традиціоналізм, фундаменталізм і модернізм; інтегративні і дезінтегративні процеси в релігіях; історію створення сучасних синкретичних і нетрадиційних релігійних рухів.

Робоча програма передбачає аудиторні заняття (лекційні, семінарські (практичні)) й самостійну роботу студентів. Програма охоплює список рекомендованої (основної і додаткової) літератури, теми лекційних і семінарських (практичних) занять, програмові вимоги до курсу (які допомагають зорієнтуватися студентам у підготовці до контрольної роботи та до екзамену).

Міждисциплінарні зв'язки: «Вступ до релігієзнавства», «Філософія», «Історія української культури», «Етика, естетика» та ін.

4. Компетентності.

- Володіти базовими загальними знаннями з історії релігій.
- Бути обізнаним та обговорювати поточний стан релігієзнавчих досліджень. Використовувати філософську й релігієзнавчу термінологію в усній та письмовій формах.
- Менеджмент інформації з філософських наук.
- Здатність аналізувати та поєднувати інформацію з різних джерел для розгляду відповідних пр проблем у сфері філософії
- Аргументувати та захищати власну позицію з ключових проблем.
- Здатність до поглибленого логічного аналізу міркувань, викладених в усній та письмовій формах.
- Здатність до навчання. Здатність шляхом самостійного навчання освоїти нові сфери, використовуючи здобуті філософські й релігієзнавчі знання.

Результати навчання:

- Знання філософських вчень основних релігій світу;
- Вміння налагоджувати діалог з представниками різних релігійних та філософських вчень.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 90 годин /3 кредитів ЄКТС.

5. Організація навчання курсу.

Обсяг курсу «Історія релігій»	
Лекції	12
Практичні заняття	18
Самостійна робота студентів	60

Ознаки курсу:

Навчальний курс (рік навчання): 1 ;

Семестр: 2.

Спеціальність: 033 Філософія

Нормативний / вибірковий: вибірковий.

6. Тематика курсу:

Назви навчальних тем	Кількість годин				
	Денна форма				
	Усього	у тому числі			
Л.		П.	Інд.	С.р.	
Змістовий модуль 1: Історія християнства.					
1.Християнство перших століть нашої ери та епохи Вселенських соборів.		2	4		10
2. Догматика, джерела і засади віровчення християнства.			2		10
3. Ортодоксальне християнство: особливості православної й католицької традиції.		2	2		10
4. Реформоване християнство: протестантизм.		2	2		10
Змістовий модуль 2. Історія релігій і конфесій в Україні.					
5. Православ'я в історії України.		2	2		10
6.Католицизм в історії України.		2	2		
7.Юдаїзм та іслам в історії України.		2	2		
8.Буддизм, орієнтальні релігії, сучасні нетрадиційні релігії в Україні.			2		10
Усього годин	90	12	18		60

Змістовий модуль 1: ІСТОРІЯ ХРИСТІЯНСТВА.

Теми і плани занять (протягом семестру):

Тема 1. Християнство перших століть нашої ери та епохи Вселенських соборів.

Лекція. 2 години.

План:

1. Виникнення християнства. Християнські джерела.
2. Образ Ісуса Христа в євангеліях.
3. Релігійне вчення раннього християнства. Ісус та апостоли.
4. Виникнення християнської Церкви. Життя перших громад. Християни з «обрізаних» та християни з «поган». Павло «апостол поган».
5. Внутрішня організація християнської церкви у перші три століття н.е. Церковна дисципліна. Початки християнського чернецтва.

Тема 1. Християнство перших століть нашої ери та епохи Вселенських соборів.

Практичне (семінарське заняття) – 4 години

План:

1. Формування церковного віровчення і перші символи (правила) віри.
2. Боротьба з ересями: іудео-християнством, гностицизмом.
3. Християнські богослови перших століть: апологети, ересіологи, Александрійська школа.
4. Християнське богослужіння перших віків.
5. Ставлення влади до християн. Гоніння.
4. Поширення християнства та «велике переселення народів». Християнство в Азії, Африці, Європі.
5. Церква і держава у IV ст. Політика імператора Костянтина.
6. Проблема стосунків Церкви і влади після Костянтина.
7. Формування східних патріархатів та Римського престолу.
8. Вселенські собори та розвиток християнського віровчення. Халкідонський собор.
9. Аріанство.
10. Несторіанство.
11. Монофізицтво.
12. Монофелітство.
13. Християнське богослужіння часів вселенських соборів.
14. Иконоборство.

Методи опитування теми 1:

- Усні відповіді / або тестування (за вибором студента)
- Оцінка – в межах «5» балів. / + «5» балів.

Література:

- Головащенко С. Історія християнства: курс лекцій / Сергій Головащенко. – К.: 1999 .- 351 с.
- Опанасюк В. В. Історія світових релігій. Формування догматики та культури : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. – Суми : СумДУ, 2013. – 110 с.

Тема 2. Догматика, джерела і засади віровчення християнства.

Практичне (семінарське заняття) – 2 години

План:

1. Основні догмати християнської релігії
2. Догмати віровчення про Святу Трійцю.
3. Нікео-Константинопольський символ віри.
4. Християнські таїнства і обряди. Богослужбове «коло».
5. Християнські свята.
6. Семантика християнського храму.
7. Чернецтво.
8. Християнська моральна доктрина.
9. Заповіді Нового Завіту. Нагірна проповідь Ісуса Христа.
10. Християнська моральність і природа людини.
11. Структура і склад Біблії.
12. Біблійні апокрифи.
13. Переклади Біблії.
14. Основні ідеї та мотиви Біблії.

Методи опитування теми 2:

- Усні відповіді / або тестування (за вибором студента)
- Оцінка – в межах «5» балів.

Основна література:

- Головащенко С. Історія християнства: курс лекцій / Сергій Головащенко. – К.: 1999 .- 351 с.

Тема 3. Ортодоксальне християнство: особливості православної й католицької традиції. Лекційне заняття – 2 години.

План:

1. Римський католицизм: католицька церква у середні віки. Папська влада.
2. Хрестові походи.
3. Система урядування Римської церкви у середні віки.
4. Західне чернецтво. Католицькі школи та університети..
5. Боротьба церкви за духовну монополію. Ксенофобія. Походи проти єретиків. Інквізиція.
6. Криза католицької церкви у перед реформаційну епоху (XIV – XVст.)
7. Реформація та контрреформація. Тридентський собор.
8. Орден єзуїтів і реформа католицької церкви.
9. Збройна боротьба католиків з протестантами. Розподіл релігійного впливу.
10. Католицька Церква в новій та Новітній історії.
11. Другий Ватиканський собор аджорнаменто.
12. Соціальна доктрина католицької церкви.
13. Догматична спільність: Нікео-Константинопольський символ віри. Догматичні особливості Римо-Католицької Церкви як чинник розділення. «Філіокве». Главенство папи Римського. Догмат про «непомилність папи».
14. Католицькі догмати віровчення: вчення про чистилище; про індульгенції; про «надлишкові заслуги»; про непорочне зачаття Богоматері; про тілесне вознесіння Богоматері та проголошення Діви Марії Матір'ю Церкви.
15. Церковна організація у католицизмі.

Тема 3. Ортодоксальне християнство: особливості православної й католицької традиції. Практичне заняття – 2 години.

План:

1. Східне християнство. Православні землі після розділення Церков. Іноземне панування.
2. Церковна наука, особливості богословствування. Ісихазм та практика чернечого життя.
3. Проникнення європейської освіченості. Кирило Лукаріс.
4. Устрій православних церков Сходу під ісламським пануванням.
5. Православ'я і національно-визвольний рух європейських народів у XIX-XX столітті.
6. Становлення сучасної структури Вселенського православ'я.
7. Стосунки католицизму і православ'я після II Другого Ватиканського собору. Взаємне зняття анафем. Еклезіологія «Церков-сестер».
8. Церковна організація у православ'ї. Вселенське православ'я.

Методи опитування теми 3:

- усні відповіді / або тестування (за вибором студента)
- Оцінка – в межах «5» балів.

Основна література:

- Головащенко С. Історія християнства: курс лекцій / Сергій Головащенко. – К.: 1999 .- 351 с.

Тема 4. Реформоване християнство: протестантизм. (Ранній протестантизм). Лекційне заняття – 2 години

План:

1. Німецька «бюргерська реформація». Мартін Лютер.
2. «Плебейська» реформація. «Цюріхська реформація».
3. Женевська Реформація. Жан Кальвін.
4. Офіційна Реформація у Британії. Церква Англії.
5. Лютеранство.
6. Кальвінізм.
8. Англiканство.

Тема 4. Реформоване християнство: протестантизм. (Пізнiй протестантизм)

Практичне заняття – 2 години.

План:

1. Особливості культової практики в протестантизмі. Сектантські ознаки протестантизму.
2. Меннонітство.
3. Баптизм.
4. Квакери.
5. Методизм.
6. Адвентизм.
7. Мормони.
8. Армія Спасіння.
9. Свідки Єгови.
10. П'ятидесятництво.

Методи опитування теми 4:

- Усні відповіді / або тестування (за вибором студента)

Оцінка – в межах «5» балів.

Основна література:

- Головащенко С. Історія християнства: курс лекцій / Сергій Головащенко. – К.: 1999 .- 351 с.

Змістовий модуль 2. ІСТОРІЯ РЕЛІГІЙ І КОНФЕСІЙ В УКРАЇНІ.

Тема 5. Православ'я в історії України.

Лекційне заняття – 2 год.

План:

1. Православна церква в Київській Русі. Ідеологія Київського християнства.
2. Київська церква під впливом візантійського православ'я.
3. Розкол Київської митрополії.
4. Київська митрополія в Польсько-литовській державі середини XV – кінця XVI століття.
5. Православні братства.

Тема 5. Православ'я в історії України.

Практичне заняття – 2 години.

План:

1. Могилянська доба в історії українського православ'я.
2. Православна церква в національно-визвольній боротьбі українського народу (середина XVII ст.).
3. Прилучення Київської Митрополії до Московського патріархату.
4. Православ'я в Україні у XVIII-XIX ст.

Методи опитування теми 5:

- Усні відповіді / або тестування (за вибором студента)

Оцінка – в межах «5» балів.

Основна література:

- Головащенко С. Історія християнства: курс лекцій / Сергій Головащенко. – К.: 1999 .- 351 с.

Тема 6. Католицизм в історії України.

Лекційне заняття – 2 години

План:

1. Виникнення осередків Римської Церкви в українських землях у XIV-XV ст. діяльність єзуїтів.
2. Ідея унії. «Берестейські артикули» 1595 р. Берестейська унія і виникнення католицької спільноти східного обряду.
3. Уніати в першій половині XVII ст.

Тема 6. Католицизм в історії України.

Практичне заняття – 2 години

План:

1. Католицизм на правобережній Україні в другій половині XVII ст. - XVIII ст..
2. Католицькі церкви на українських землях після поділів Польщі (XVIII - XIX ст.)
3. Андрей Шептицький та греко-католицька Церква і першій половині XX століття.
4. Йосип Сліпий, Любомир Гузар – видатні душпастирі УГКЦ.
5. Тенденції розвитку католицизму в Україні.

Основна література:

- Головащенко С. Історія християнства: курс лекцій / Сергій Головащенко. – К.: 1999 .- 351 с.

Методи опитування теми 6:

- усні відповіді / або тестування (за вибором студента)

Оцінка – в межах «5» балів.

Тема 7. Юдаїзм: історія розвитку у світі та в Україні.

Лекційне заняття – 2 години.

План:

1. Виникнення іудаїзму.
2. Джерела віровчення іудаїзму. Догмати віровчення юдаїзму.
3. Іудаїзм: напрямки і ставлення до джерел віровчення.

Тема 7. Іслам: історія розвитку у світі та в Україні.

Практичне заняття – 2 години.

План:

1. Особливості розвитку ісламської цивілізації. П'ять стовпів ісламу.
2. Коран, Сунна і шаріат як віроповчальні джерела ісламу та система мусульманських цінностей. Концепція джихаду в ісламській традиції.
3. Іслам: релігія і держава, релігія і суспільство. Поняття умми. Мусульманське право, його школи і методи.
4. Основні течії ісламу – суннізм і шіїзм. Інститути світської і духовної влади – халіфат та імамат.
5. Шіїзм і секти шіїтів в VII – XIII ст.
6. Суннітський іслам в XIII – XVI ст. Неоханбаліти.
7. Традиціоналізм і модернізм в ісламі. Ісламський фундаменталізм і тероризм.
8. Головні радикальні течії в ісламі: формування та розвиток ідеологічних постулатів.

9. Причини та фактори радикалізації ісламу в другій половині ХХ – на початку ХХІ ст. Глобалізаційні процеси та «ісламський ренесанс».

Література:

1. Баканурський Григорій. Іудаїзм: напрямки і ставлення до джерел віровчення / Григорій Баканурський // *Людина і світ*. – 2004. – №4. – С. 44-48.. Режим доступу: https://risu.org.ua/ua/library/periodicals/lis/lis_2004/lis_04_4/33250/2004_04_44-48.
2. Козерод О. Актуальні проблеми розвитку іудаїзму: найсучасніша англomовна історіографія / О. Козерод // http://dspace.nbu.gov.ua/bitstream/handle/123456789/44240/2011_57_16.pdf?sequence=1
3. Москаленко Лариса. Пророки як формат релігійного лідерства єврейського народу / Лариса Москаленко // «Наука. Релігія. Суспільство» № 1'2011. С. 128 – 133. Режим доступу: <http://dspace.nbu.gov.ua/bitstream/handle/123456789/85435/22-Moskalenko.pdf?sequence=1>.
4. Ямпольська Л. М. Іслам і сучасний світ: Навчально-методичний посібник для студентів історичного факультету / Л. М. Ямпольська. – Харків: ХНПУ імені Г.С. Сковороди, 2017. – 190 с. <http://dspace.hnpu.edu.ua/bitstream/123456789/1163/3/%D0%AF%D0%BC%D0%BF%D0%BE%D0%BB%D1%8C%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B0%20%D0%9B.%20%D0%9C.%20%D0%86%D1%81%D0%BB%D0%B0%D0%BC%20%D1%96%20%D1%81%D1%83%D1%87%D0%B0%D1%81%D0%BD%D0%B8%D0%B9%20%D1%81%D0%B2%D1%96%D1%82%20.pdf>

Методи опитування теми 8:

- Усні відповіді / або тестування (за вибором студента)
- Оцінка – в межах «5» балів.

Тема 8. Буддизм, орієнтальні релігії, сучасні нетрадиційні релігії в Україні (тема для СРС).

Практичне заняття – 2 год

План:

1. Виникнення та становлення буддизму. Особистість Будди.
2. Релігійне вчення буддизму.
3. Основні напрями та географія поширення буддизму . Буддизму в Україні.
4. Сучасні нетрадиційні релігії в Україні.

Підсумкова контрольна робота: тестові завдання, на основі вивчених тем, питань .
Оцінка – в межах «50» балів

Самостійна робота студента – 10 балів.

1. План-конспект аудиторних занять;
2. Словник до теми аудиторних занять;
3. Самостійно опрацьована тема 8.

Література:

- Опанасюк В. В. Історія світових релігій. Формування догматики та культури : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. – Суми : СумДУ, 2013. – 110 с.

6. ПРОГРАМОВІ ВИМОГИ З КУРСУ «Історія релігій»:

1. Виникнення християнства. Християнські джерела.
2. Образ Ісуса Христа в євангеліях.
3. Релігійне вчення раннього християнства. Ісус та апостоли.
4. Виникнення християнської Церкви. Життя перших громад. Християни з «обрізаних» та християни з «поган». Павло «апостол поган».

5. Внутрішня організація християнської церкви у перші три століття н.е. Церковна дисципліна. Початки християнського чернецтва.
6. Формування церковного віровчення і перші символи (правила) віри.
7. Боротьба з єресями: іудео-християнством, гностицизмом.
8. Християнські богослови перших століть: апологети, єресьологи, Александрійська школа.
9. Християнське богослужіння перших віків.
10. Ставлення влади до християн. Гоніння.
11. Поширення християнства та «велике переселення народів». Християнство в Азії, Африці, Європі.
12. Церква і держава у IV ст. Політика імператора Костянтина.
13. Проблема стосунків Церкви і влади після Костянтина.
14. Формування східних патріархатів та Римського престолу.
15. Вселенські собори та розвиток християнського віровчення. Халкідонський собор.
16. Аріанство.
17. Несторіанство.
18. Монофізитство.
19. Монофелітство.
20. Християнське богослужіння часів вселенських соборів.
21. Іконоборство.
22. Основні догмати християнської релігії
23. Догмати віровчення про Святу Трійцю.
24. Нікео-Константинопольський символ віри.
25. Християнські таїнства і обряди. Богослужбове «коло».
26. Християнські свята.
27. Семантика християнського храму.
28. Чернецтво.
29. Християнська моральна доктрина.
30. Заповіді Нового Завіту. Нагірна проповідь Ісуса Христа.
31. Християнська моральність і природа людини.
32. Структура і склад Біблії.
33. Біблійні апокрифи.
34. Переклади Біблії.
35. Основні ідеї та мотиви Біблії.
36. **Римський католицизм**: католицька церква у середні віки. Папська влада.
37. Хрестові походи.
38. Система урядування Римської церкви у середні віки.
39. Західне чернецтво. Католицькі школи та університети..
40. Боротьба церкви за духовну монополію. Ксенофобія. Походи проти єретиків. Інквізиція.
41. Криза католицької церкви у перед реформаційну епоху (XIV – XVст.)
42. Реформація та контрреформація. Тридентський собор.
43. Орден єзуїтів і реформа католицької церкви.
44. Збройна боротьба католиків з протестантами. Розподіл релігійного впливу.
45. Католицька Церква в новій та Новітній історії.
46. Другий Ватиканський собор аджорнаменто.
47. Соціальна доктрина католицької церкви.
48. Догматична спільність: Нікео-Константинопольський символ віри. Догматичні особливості Римо-Католицької Церкви як чинник розділення. «Філіокве». Главенство папи Римського. Догмат про «непомилність папи».
49. Католицькі догмати віровчення: вчення про чистилище; про індульгенції; про «надлишкові заслуги»; про непорочне зачаття Богоматері; про тілесне вознесіння Богоматері та проголошення Діви Марії Матір'ю Церкви.
50. Церковна організація у католицизмі.

51. Східне християнство. Православні землі після розділення Церков. Іноземне панування.
52. Церковна наука, особливості богословствування. Ісихазм та практика чернечого життя.
53. Проникнення європейської освіченості. Кирило Лукаріс.
54. Устрій православних церков Сходу під ісламським пануванням.
55. Православ'я і національно-визвольний рух європейських народів у XIX-XX столітті.
56. Становлення сучасної структури Вселенського православ'я.
57. Стосунки католицизму і православ'я після II Другого Ватиканського собору. Взаємне зняття анафем. Еклезіологія «Церков-сестер».
58. Церковна організація у православ'ї. Вселенське православ'я.
59. Німецька «бюргерська реформація». Мартін Лютер.
60. «Плебейська» реформація. «Цюрихська реформація».
61. Женевська Реформація. Жан Кальвін.
62. Офіційна Реформація у Британії. Церква Англії.
63. Лютеранство.
64. Кальвінізм.
65. Англіканство.
66. Особливості культової практики в протестантизмі. Сектантські ознаки протестантизму.
67. Меннонітство.
68. Баптизм.
69. Квакери.
70. Методизм.
71. Адвентизм.
72. Мормони.
73. Армія Спасіння.
74. Свідки Єгови.
75. Пятидесятництво.
76. Православна церква в Київській Русі. Ідеологія Київського християнства.
77. Київська церква під впливом візантійського православ'я.
78. Розкол Київської митрополії.
79. Київська митрополія в Польсько-литовській державі середини XV – кінця XVI століття.
80. Православні братства.
81. Могилянська доба в історії українського православ'я.
82. Православна церква в національно-визвольній боротьбі українського народу (середина XVII ст.).
83. Прилучення Київської Митрополії до Московського патріархату.
84. Православ'я в Україні у XVIII-XIX ст.
85. Виникнення осередків Римської Церкви в українських землях у XIV-XV ст. діяльність єзуїтів.
86. Ідея унії. «Берестейські артикули» 1595 р. Берестейська унія і виникнення католицької спільноти східного обряду
87. Уніати в першій половині XVII ст.
88. Католицизм на правобережній Україні в другій половині XVII ст. - XVIII ст..
89. Католицькі церкви на українських землях після поділів Польщі (XVIII - XIX ст.)
90. Андрей Шептицький та греко-католицька Церква і першій половині XX століття.
91. Йосип Сліпий, Любомир Гузар – видатні душпастирі УГКЦ.
92. Тенденції розвитку католицизму в Україні.
93. Виникнення іудаїзму.
94. Джерела віровчення іудаїзму. Догмати віровчення юдаїзму.
95. Іудаїзм: напрямки і ставлення до джерел віровчення.
96. Особливості розвитку ісламської цивілізації. П'ять стовпів ісламу.

97. Коран, Сунна і шариат як віроповчальні джерела ісламу та система мусульманських цінностей. Концепція джихаду в ісламській традиції.
98. Іслам: релігія і держава, релігія і суспільство. Поняття умми. Мусульманське право, його школи і методи.
99. Основні течії ісламу – суннізм і шийїзм. Інститути світської і духовної влади – халіфат та імамат.
100. Шийїзм і секти шийїтів в VII – XIII ст.
101. Суннітський іслам в XIII – XVI ст. Неоханбаліти.
102. Традиціоналізм і модернізм в ісламі. Ісламський фундаменталізм і тероризм.
103. Головні радикальні течії в ісламі: формування та розвиток ідеологічних постулатів.
104. Причини та фактори радикалізації ісламу в другій половині XX – на початку XXI ст. Глобалізаційні процеси та «ісламський ренесанс».
105. Виникнення та становлення буддизму. Особистість Будди.
106. Релігійне вчення буддизму.
107. Основні напрями та географія поширення буддизму . Буддизму в Україні.
108. Сучасні нетрадиційні релігії в Україні.

6. Система оцінювання курсу «Історія релігій»:

Контроль	Шкала балів на практичному занятті	Аудиторна робота (поточні усні відповіді, план-конспект; реферат; підсумкові усні відповіді)	Самостійна робота студента (словник)	Контрольна робота /тести	Всього балів
Бал	«5»			50	
Ваговий коефіцієнт		10			
Максимальна кількість балів		40	10	50	«100»
				„5” – 45-50 „4” – 35-44 „3” – 25-34 „2” – 0-24	„5” (A) – 90 - 100 „4” (B) – 80 – 89 „4” (C) – 70-79 „3” (D) – 60 -51 „3” (E) – 50 - 59 „2” (FX) – 9– 26 „2” (X) – 25 - 0

Кожне заняття оцінюється в межах «5» балів.

Є 9 практичних занять: із них, на 8-ми заняттях заплановано одержати 8 оцінок в межах «5» балів на кожному занятті, відтак – передбачається отримати **до 40 балів**.

9-та оцінка – СРС оцінюється теж в межах 10 балів.

10 оцінка - виставляється за контрольну роботу («50 балів»).

Методи опитування:

усні відповіді, тестові відповіді, представлення презентацій.

Контрольна робота: виконання тестових завдань. 50 запитань – 50 балів.

7. Політика курсу.

Політика курсу «Історія релігій» передбачає активне відвідування аудиторних занять, самостійну роботу студента, виконання запланованих завдань аудиторних занять, написання контрольної роботи.

Студенти, що з певних причин пропустили одне чи більше занять, зобов'язуються відпрацювати тему, добре орієнтуватись у програмових вимогах до теми, пройти поточну форму контролю.

Види роботи з «Історія релігій», методи контролю; бали.

- 1) аудиторна робота (лекції, практичні (семінарські) заняття) (40 балів);
- 2) самостійна робота студентів (10 балів),
- 3) контрольна робота (/тести) (50 балів).

Сумарно, оцінки за практичні заняття, самостійну роботу студента, контрольну роботу складають підсумок балів з дисципліни «Історія релігій».

8. Рекомендована основна література.

9. Основна література:

№	Назва.	К-сть прим.
1	Академічне релігієзнавство / Колодний А.М. – К., 2000. – 862 с.	1
2	Борозенець Т.А., Гаврилюк Т.В. Релігієзнавство: навч. посіб. / Т.А. Борозенець, Т.В. Гаврилюк // За ред. І.Ф.Надольного. – К., 2013. – 185 с.	
3	Гнот С. Релігієзнавство. – Львів, 2011. – 161 с.	
4	Головащенко С. Історія християнства: курс лекцій / Сергій Головащенко. – К.: 1999. - 351 с.	1
5	Докаш В. І. Загальне релігієзнавство: Навчальний посібник. - 2-ге вид., доопр., доп. - Чернівці: Наші книги, 2012. - 784 с.	1
6	Опанасюк В. В. Історія світових релігій. Формування догматики та культури : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. – Суми : СумДУ, 2013. – 110 с.	1
7	Лешан Ю. Основи релігієзнавства. – Чернівці, 2005, 304 с.	1

Додаткова література.

№	Назва
1	Баканурський Григорій. Іудаїзм: напрямки і ставлення до джерел віровчення / Григорій Баканурський // <i>Людина і світ</i> . – 2004. – №4. – С. 44-48.. <i>Режим доступу:</i>

	https://risu.org.ua/ua/library/periodicals/lis/lis_2004/lis_04_4/33250/2004_04_44-48 .
2	Козерод О. Актуальні проблеми розвитку іудаїзму: найсучасніша англomовна історіографія / О. Козерод // http://dspace.nbuv.gov.ua/bitstream/handle/123456789/44240/2011_57_16.pdf?sequence=1
3	Москаленко Лариса. Пророки як формат релігійного лідерства єврейського народу / Лариса Москаленко // «Наука. Релігія. Суспільство» № 1'2011. С. 128 – 133. Режим доступу: http://dspace.nbuv.gov.ua/bitstream/handle/123456789/85435/22-Moskalenko.pdf?sequence=1 .
4	Міжрелігійні шлюби в контексті взаємодії етнічного та релігійного в іудейському сімейному праві / Муллокандова О. М. // http://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/123456789/22327/1/Nchnpu_7_2015_34_12.pdf
5	Морально-етичні основи християнських цінностей / Пирог Ганна // http://eprints.zu.edu.ua/23294/1/2003%20%D0%9C%D0%9E%D0%A0%D0%90%D0%9B%D0%AC%D0%9D%D0%9E-%D0%95%D0%A2%D0%98%D0%A7%D0%9D%D0%86%20%D0%9E%D0%A1%D0%9D%D0%9E%D0%92%D0%98%20%D0%A5%D0%A0%D0%98%D0%A1%D0%A2%D0%98%D0%AF%D0%9D%D0%A1%D0%AC%D0%9A%D0%98%D0%A5%20%D0%A6%D0%86%D0%9D%D0%9D%D0%9E%D0%A1%D0%A2%D0%95%D0%99%20%D0%9B%D1%8C%D0%B2%D1%96%D0%B2.pdf
6	Церква і екуменізм: кроки до об'єднання / О.М. Шепетяк // http://dspace.nbuv.gov.ua/bitstream/handle/123456789/86997/08-Shepetyak.pdf?sequence=1
7	Табак Юрій. Православ'я і католицизм: Основні догматичні та обрядові розбіжності (Короткі нариси). Львів: Видавництво Українського Католицького Університету 2007. 66 с.
8	Ямпольська Л. М. Іслам і сучасний світ: Навчально-методичний посібник для студентів історичного факультету / Л. М. Ямпольська. – Харків: ХНПУ імені Г.С. Сковороди, 2017. – 190 с. http://dspace.hnpu.edu.ua/bitstream/123456789/1163/3/%D0%AF%D0%BC%D0%BF%D0%BE%D0%BB%D1%8C%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B0%20%D0%9B.%20%D0%9C.%20%D0%86%D1%81%D0%BB%D0%B0%D0%BC%20%D1%96%20%D1%81%D1%83%D1%87%D0%B0%D1%81%D0%BD%D0%B8%D0%B9%20%D1%81%D0%B2%D1%96%D1%82%20.pdf